

חדש!
מה (1)

עיוני משפט

לרכישה ישירה ומאובטחת של כתב העת לחצו כאן.
שאלות בנוגע לרכישה יש להפנות לכתובת דואר אלקטרוני:

leakassa@tauex.tau.ac.il

מבלי שיתקיים קשר הכרחי בין עמדותיהם הפוליטיות של המתפקדים לבין עמדותיה של המפלגה. תופעה זו מקימה חשש לעיוות מערך התמריצים של נבחרי הציבור באופן שעלול לפגוע ביכולתם להביא בחשבון את השיקולים הענייניים העומדים על הפרק במגוון סוגיות וכן את ההעדפות של כלל הבוחרים. מאפיינים מסוימים של התופעה אינם עולים בקנה אחד עם הדין הנהוג, ומכל מקום מעלים קשיים לא־מבוטלים מבחינה נורמטיבית בראי התאוריה הדמוקרטית.

עדי ליבון | פתרון מבני לבעיית יחסי הון-שלטון ותקשורת
ד"ר עדי ליבון, מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת בראיילן, דן בבעיה העקרונית של היחסים בין השלטון, התקשורת וההון, כפי שבאו לידי ביטוי במספר פרשות בולטות מן העת האחרונה, ובמיוחד המקרים שנדונים בכתב האישום נגד ראש־הממשלה לשעבר נתניהו. המאמר בוחן את הבעייתיות שנובעת מהשימוש של בעלי ההון השולטים בתאגיד עסקי משמעותי שבשליטתם בפלטפורמת תקשורת חדשותית־עיתונאית כדי להניא נבחרי ציבור ורגולטורים מלקדם את האינטרסים העסקיים שלהם. המאמר מציע לראשונה פתרון חדש לבעיה זו, והוא החלת הפרדה מבנית בין שליטה בפלטפורמת תקשורת חדשותית־עיתונאית לשליטה בעסק משמעותי במקביל (לפחות באופן חלקי), בדומה להפרדה המבנית שבין תאגידים ריאליים משמעותיים וגופים פיננסיים משמעותיים במסגרת החוק ליקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ז-2013.

תמר אינדיג ומיכל גל | דוקטרינת השפעות כבסיס לתחולה חוץ־טריטוריאלית של חוק התחרות
ד"ר תמר אינדיג ופרופ' מיכל גל מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה מציגות במאמרו את "דוקטרינת ההשפעות" בדיני התחרות. נקודת המוצא לדיון היא מעמדה של הדוקטרינה כחלק מהמשפט הבינלאומי הפומבי המנהגי. בהתאם לכך, היא מרחיבה בתנאים מסוימים את סמכות השיפוט של מדינה גם למעשים של בני אדם או של תאגידים זרים אשר נעשו מחוץ לגבולותיה, אך משפיעים עליה ומפירים את חוקיה. המאמר מבקש לתרום לעיצוב מתווה מיטבי להחלת הדוקטרינה ומציע שתחולה חוץ־טריטוריאלית של דיני התחרות בישראל תותנה בשני תנאים המצויים בליבת הזיקה הנדרשת למדינה במשפט הבינלאומי: קיומה של השפעה משמעותית פוטנציאלית על השוק הישראלי, והיותה של זו צפויה אובייקטיבית באופן סביר.

עילי אהרנסון | המשפט הפילי הישראלי בעידן של משטרי הפללה גלובליים
ד"ר עילי אהרנסון, מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת חיפה, דן במגמה המתפתחת בעשורים האחרונים במשפט הפילי הישראלי: השפעה של שחקני ממשל גלובלי שונים, באמצעות מגוון דרכים, על פרקטיקות ההפללה והענישה הישראליות. במאמר מדגים אהרנסון כיצד שני שחקנים כאלה — הממשל האמריקני וארגונים בינלאומיים — משפיעים על המשפט הפילי, וכיצד השפעה זו יכולה לסייע לגורמים מקומיים מסוימים ולהקשות על אחרים. מחד, מתריע אהרנסון, מעורבות בינלאומית זו עשויה להוביל לגירעון דמוקרטי ולהיות לא־יעילה, אך מנגד, היא עשויה לספק הגנה אפקטיבית לקורבנות עבירה שאינם חלק מהזירה הפוליטית המדינית.

שחר ליפשיץ | גירושים ללא מדיניות גירושים: על ההסדרה האזרחית הראויה של 'גירושים למעשה'
פרופ' שחר ליפשיץ, ראש מרכז מנומדין למשפט יהודי ודמוקרטי בפקולטה למשפטים באוניברסיטת בראיילן, דן במאמרו ביחס המתגבש של המשפט האזרחי בישראל לבני זוג "גירושים למעשה" שלא התגרשו באופן רשמי. בניגוד לגישה שתומכת במהלך מתוך עמדה פונקציונלית, טוען הכותב שכונות המשפט האזרחי לוותר במגוון תחומים על הגירושים ההלכתיים־משפטיים ניתנת להצדקה רק כאשר נלקחים בחשבון הקשיים שמעוררים דיני הגירושים הדתיים והרצון להציב להם חלופה אזרחית־חילונית. המאמר מציג עקרונות המבוססים על התיאוריה האזרחית המודרנית של דיני הגירושים ומציע דרכים ליישם על הסדרת "גירושים למעשה" בישראל, תוך התייחסות לנסיבות אי הגירושים של בני הזוג הספציפיים.

דנה פאר | זכות הציבור להבין: קריאה לרפורמה בכתביה המשפטית בישראל — מימשפטאית לשפה משפטית פשוטה
עו"ד דנה פאר, מרצה לכתביה משפטית וחוקרת לשון המשפט, מתארת את תוצאותיו של הניסוי הראשון שנערך בנוגע להשפעות השפה המשפטית הפשוטה בעברית. במאמר, מנגידה פאר בין תנועת השפה הפשוטה העולמית ובין הניסוח המשפטי המסורבל הנפוץ בטקסטים משפטיים רבים ופוגע, לדבריה, בעקרונות יסוד של שיטת המשפט הישראלית ובהם עקרון השוויון ועקרון שלטון החוק. פאר מראה כי שפה משפטית פשוטה מאפשרת לקוראים שאינם משפטנים להבין טקסטים טוב יותר ומהר יותר. לבסוף, מפורטות במאמר דרכים שונות ליישם רפורמה שתקדם שפה משפטית פשוטה בארץ.

דיוד גילה ואלון קלמנט | פרוצדורה ומהות בתובענה הייצוגית בעילת מחיר מופרז: כלים שלובים להתרעה אופטימלית
פרופ' דיוד גילה ופרופ' אלון קלמנט מהפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב מראים במאמרו כיצד יש להפעיל כלים פרוצדורליים ומהותיים על מנת ליישם, במסגרת תובענה ייצוגית, את האיסור על בעל מונופולין לגבות מחיר מופרז. הכותבים מבקרים בהרחבה את עמדת היועץ המשפטי לממשלה שהוגשה לבית המשפט העליון במסגרת פרשת גפניאל ומראים כי עילת המחיר המופרז אינה חריגה בהשוואה לעילות אחרות בחוק התחרות. המאמר מפרט על הרובד הכלכלי והרובד המשפטי בבדיקת העילה, מתמודד עם הטענות נגד עילת המחיר המופרז, ומציע כיצד יש לקבוע את האיזונים בדין הדיוני הן בשלב אישור התובענה הייצוגית והן בדין בתובענה לגופה.

דרור מיטלמן | הרוב קובע? בחינת ההשלכות המעשיות והנורמטיביות של תופעת 'התפקדות האסטרטגית' למפלגות בישראל
עו"ד דרור מיטלמן דן במאמרו בתופעה של התפקדות מאורגנת של קבוצות אזרחים שונות בחברה הישראלית למפלגות שעורכות פריימריז. זאת, על מנת להשיג השפעה לא־פרופורציונאלית על נבחרי הציבור מטעם אותן מפלגות ולקדם את האינטרסים המשותפים לחבריהן. תופעה זו מומשגת במאמר לראשונה כהתפקדות אסטרטגית, במסגרתה ההתפקדות נעשית